

מפיק מרגליות

על פרשת השבוע והדף היומי
פרשת אחרי פנחס

העלון יוצא לאור ע"י
מוסדות 'קרן אורה' כרמיאל

בראשות המרא דאתרא
רה"ג רבי

אברהם צבי מרגלית
שליט"א

כולל אברכים - מרכזי
נוסד בשנת תשמ"ד

ישיבת 'קרן אורה'
אם הישיבות בכרמיאל
נוסדה בשנת תשמ"ט

"מפעל המסכתות העולמי"
נוסד בשנת תשמ"ג

"בית מדרש נודד" בישיבה הגלילית

מועדוני נוער

"הדף היומי"
נוסד בשנת תשמ"ג

מכון לפרסומים תורניים

בית מדרש "אבי עזרי"

בית מדרש "בר קפרא"
"ישיבה על קברו"

כולל ערב
בביהכ"ס "ירון אחים"

תיכון לבנות "נוה חוה"

מדרשת נשים

כנסים וימי עיון

בית מ"י
ספריה ופעילות חברתית

פעילות קירוב רחוקים

ביקורי בית

עזרה ותמיכה במשפחות נזקקות

חלוקת והפצת דיסקים תורניים
בארץ ובעולם

על הפרשה המרא דאתרא רה"ג רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א

המשותף בין מות נדב ואביהוא למות תלמידי רבי עקיבא

"אחרי מות שני בני אהרן וגו'", ויקרא טז א

פרשת אחרי מות נקראת בימי ספירת העומר. בפרשתנו מסופר על מות נדב ואביהוא בני אהרן, ובימי העומר מתו עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא. בני אהרן מתו בימי חנוכת המשכן, ותלמידי רבי עקיבא מתו בימי העומר, הקודמים למתן תורה.

משל למלך גדול שהחליט לבנות לו עיר בירה חדשה. הזמין את טובי האדריכלים, הארכיטקטים, המהנדסים ומעצבי הפנים. ישבו אלו לילות כימים, ותכננו עיר שאין כמוה. או אז הזמין המלך קבלנים ובוני ערים משופרא דשופרא, כדי שיבנו את העיר לתפארה על פי התכניות המפורטות. ואכן, בכוחות משותפים נבנתה העיר המופלאה לשיבוע רצונו של המלך.

לאחר שנתיישה דעתו, כינס את כל העושים במלאכה ושאלם, האם יש עוד פרוייקט שכדאי לבצע כדי שהעיר תהיה חשובה וייחודית, כדי שיחפצו לבוא אליה מכל קצווי תבל? חשבו וחשבו, ולבסוף אמרו, כדאי לבנות בעיר מרכז רפואי גדול ומשוכלל, כאשר בראשו יעמוד הרופא הגדול והנחשב ביותר בעולם. שמע המלך לעצתם, גייס בדמים מרובים את הרופא הנחשב ביותר, ובנה את המרכז לתפארת ממלכתו.

והנה הגיע הפציינט הראשון, חולה מסוכן ואנוש. קיבל אותו הרופא לטיפול, אך לאחר אשפוז של שבועיים ימים נפטר האיש. קרא המלך לרופא ושאלו בזעם, האם לשם כך השקעת כל כך הרבה, כדי שכבר המטופל הראשון ימות בפרק זמן קצר?

אמר לו הרופא, אל יחר לאדוני ואדברה. הלא אתה, אדוני המלך, אחראי על העיר הזו, על בריאותם ושלומם של תושביה. לאחר שהסתיימה בניית המרכז הרפואי הסתובבתי בעיר, ראיתי שהתושבים מתחילים לזלזל

בכללי הבריאות, חושבים הם שאפשר ליהנות מכל מנעמי החיים בלי מעצורים, לאכול ולשתות בלי מגבלות, לא להתחשב בפגעי מזג האוויר, למלא כל תאוותם, שהרי ודאי הרופא הגדול ירפא לכל תחלואיהם.

לכן, כאשר הגיע אותו חולה אנוש, לא דחיתיו ושילחתיו לביתו שיעשה שם את ימיו האחרונים, כמתבקש, אלא אדרבה, קיבלתי אותו למחלקה, הצגתי שאנו מנסים לטפל בו ולרפאותו, כדי להראות לבני העיר שגם הרופא הגדול ביותר, והמרכז הרפואי הטוב ביותר, אינם יכולים לטפל בחולי שבא כתוצאה מהזנחה מתמשכת וזלזול בבריאות, כדי שייבנו שקודם כל יש צורך בהשתדלות מצידם.

אכן, אם ינהגו לפי כללי הרפואה והבריאות, יקבלו בבית החולים שלנו את הטיפול הטוב ביותר הקיים עלי אדמות.

בהגדה של פסח, בסיום הפיוט 'דיינו', אנו אומרים: "ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו". כאשר נבנה המשכן, היו ישראל סבורים שהנה, אפשר לעשות ככל שיעלה על הדעת. אם חוטאים - הלא אפשר להביא קרבן. לכן כבר ביום הראשון לחנוכת המשכן מתו נדב ואביהוא בהקריבם אש זרה לפני ה', בכך הראה הקב"ה קבל עם ועדה מה קורה כשאינן מקפידים אפילו על קוצו של יוד.

גם ממיתתם של תלמידי רבי עקיבא אנו למדים אותו עניין. אכן, לימוד התורה מגן על האדם ומציל אותו מסכנות וחולאים. לימוד התורה מכפר ומזיח עוונות. אבל כאשר נוהגים שלא כשורה, אפילו בפרט כה קטן, שלא נהגו כבוד זה בזה, אזי לא יעמוד כח התורה להגן.

לכן, דווקא בימים אלו של הכנה למתן תורה, מתו תלמידי רבי עקיבא, ללמדנו שגם כאשר למדים תורה בעמל רב - לא יעשה איש הישר בעיניו.

[מתוך הספר 'מפיק מרגליות']

מעשה רב

כל דעביד רחמנא - לטב עביד!

פעם, באמת מארצות מזרח אירופה, היתה עיירה קטנה ונחשלת. לקהילה היהודית הקטנה שבה היה בית כנסת קטן, מיושן, מט ליפול. השמש היה אדם פשוט, עד כדי שלא ידע קרוא וכתוב, אך גם לא היה צורך בכך. תפקידו הסתכם בניקיון, בסידור הספסלים העלובים ובהדלקת עצי התגור בימות החורף. עבור עמלו קיבל פרוטות מועטות. כך חיו היהודים שנים רבות בעניות ודלות נוראה.

לימים התגלו בסמיכות לעיירה מעיינות מרפא. מעמדה של העיירה השתנה באחת. בני המעמדות הגבוהים באו להתארח בעיירה בתדירות גבוהה. נבנו בתי מלון, נפתחו עסקים חדשים. הרחובות שופצו והורחבו. הבתים נצבעו וחודשו. הכסף זרם, העיירה ותושביה התעשרו עושר רב.

אמרו היהודים, ברוך ה', זכינו לשפע שכזה, הבה נבנה בית כנסת חדש, גדול ומפואר, כיאה לעיירתנו המפורסמת. אמרו ועשו. ערכו מגבית, נאסף כסף רב, ואכן בנו בית כנסת נהדר,

כולו אומר כבוד. אז או פנו ראשי הקהילה לשמש הוותיק ואמרו לו, ר' יהודי, אתה שימשת אותנו במסירות בבית הכנסת הקטן והישן. אך כעת, כדי להפעיל ולתחזק את בית הכנסת המפואר שבנינו, יש צורך בכישורים נוספים. הותקנו מערכות מודרניות שצריך מיומנות רבה כדי לתפעל אותן. יש צורך לנהל חשבונות, להתעסק עם בנקים וכו' וכו'. יודעים אנו שאין לך את הידע הנדרש, אפילו את המינימום, ידיעת הקריאה והכתיבה. אך בכל זאת, ניתן לך את ההזדמנות. יש לך חצי שנה. תנסה ללמוד את המערכת ולתפעל אותה כיאיות.

ניסה היהודי, אך הוא היה חסר השכלה בסיסית. מלבד זאת, כבר לא היה צעיר, וקשה היה לו להתרגל לטכנולוגיות חדשות. עברה לה חצי השנה שהוקצבה לשמש. אמרו לו ראשי הקהילה, צר לנו, אבל עניך הראויות שאינך מתאים עוד להיות שמש בית הכנסת. אנו מאתלים לך הצלחה בדרכך החדשה.

הלך היהודי לביתו בפנים נפולות. השמים נפלו עליו. מאין יבוא עזרו? איך יביא לביתו לחם לפי התף? בדלית ברירה החליט לחטוב עצים ביער ולמכור אותם בשוק. זו עבודה קשה ששכרה מועט, אך לא היתה לו ברירה.

המשך בעמוד הבא

מגוון ירק גוש קטיפי נקי למהדרין, במחירי שוק.

- קמחים משובחים ללא צורך בפינוי
- משלימי טעם וארומה למטבח
- פירות קפואים נקיים מתורקים
- קטניות בואקום ללא צורך בברירה
- ירק ועשבי תיבול בינזול מיוחד למהדרין

הנקודה הירוקה של כרמיאל
רח' נתיב הלוטוס 3

פחוחים לקראת שבת
ימים ד' בין השעות 09:00-13:00 ו' 09:00-20:00

על הפרשה ועל הדף

הרה"ג רבי מאיר מרגלית שליט"א, מחבר ספר 'מאיר נתיבים'

אהרי מות נדב ואביהוא – שהיה לו למחות ולא מיחה

רש"י בריש הפרשה ביאר מדוע הוזכר כאן מיתת נדב ואביהוא, דכיון שהקב"ה מצווה כעת על איסור הכניסה לקדש הקדשים ולכן מזכיר את עונשם של נדב ואביהוא, וכמשל שמביא רש"י.

אלא דעדיין יש לבאר מדוע הופסקה פרשה זו ע"י פרשיות 'תזריע מצורע' ולא הובאה מיד לאחר פרשת שמיני, ובדרך הדרש יש לומר ע"פ הגמרא בסנהדרין [נב]. דנדב ואביהוא מתו על שדיברו במשה ואהרן, דאמרינן התם 'אמר לו נדב לאביהוא אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את ישראל אמר להם הקב"ה הנראה מי קובר את מי', ולפי"ז נמצא דחטאם היה חטא הדיבור, ועל כן הובאו בינתיים דיני מצורע שבאים על חטא הלשון.

ויש להוסיף בנותן טעם, דאיתא במדרש [ויקרא רבה כ ה] 'כיון ששמע איוב מיתת בני אהרן אמר אף לזאת יחרד ליבי' ומדרש פליאה הוא מה ראה איוב שנחרד מיתת בני אהרן, ובחיד"א [נחל קדומים טז א] ביאר ע"פ הגמ' בסנהדרין לעיל, דתינח שנענש נדב שאמר אימתי ימותו שני זקנים אלו, אבל אביהוא על מה נענש והרי לא דיבר אלא רק שמע דברי אחיו, וע"כ כיון שהיה בידו למחות באחיו ושתק ולא מיחה מעלה עליו הכתוב כאילו אמר ולכן נענש אף הוא, ובסוטה יא. אמרינן דשלשה היו באותה עיצה [של הבה נתחכמה לו] בלעם איוב ויתרו, בלעם שיעץ נהרג ואיוב ששתק נידון ביסורים ויתרו שברח זכה שמבני בניו ישבו בלשכת הגזית, ולכן כששמע איוב את ענשו של אביהוא שנענש על מה ששתק ולא מיחה באחיו, הבין איוב שגם הוא יענש על שתיקתו, ועל כן נחרד [והגרי"ז] ביאר דאיוב שתק כיון שאף אם היה מוחה לא היה מועיל, וע"כ נידון ביסורים ללמדו שמי שכוזב צועקים ואף שאין זה מועיל, ודפח"ח].

דבר מענין מובא בחיד"א [דבש לפי מערכת ה' אות יד] וכן בסדר הדורות [נדב], דמצינו עוד שני אחים שנענשו על כך שלא מיחה אחד בחברו והם בני עלי, דאמרינן בגמ' [שבת נה:]: 'מתוך שהיה לו לפנחס למחות בחפני ולא מיחה מעלה עליו הכתוב כאילו חטא', וחפני ופנחס הם גלגול של נדב ואביהוא, דשני זוגות אלו נענשו האחד בעוון שלא מיחה באחיו.

עבודת יוה"כ – עבודה ביוה"כ או עבודת יוה"כ

והנה יש לחקור, דמצינו שני תנאים הנצרכים כדי ליכנס לקדש הקדשים, יש תנאי אחד של יום הכיפורים ויש תנאי נוסף של סדר העבודה האמור בפרשה, ויש לדון האם הם שני תנאים או תנאי אחד, כלומר האם יש תנאי ראשון שיהיה זה ביוה"כ בלבד והוא תנאי כלפי הזמן, ומלבד זה יש עוד דין של הכנת הכהן בעבודות המכשירות אותו לזה. או שיהיה"כ אינו תנאי נפרד אלא פועל יחדיו עם התנאי של ההכנה, שרק עבודה משובחת כעבודת יוה"כ שהוא זמן מסוגל כיון שכבוד ה' נראה על הכפורת, היא מתירתו להיכנס. ונפק"מ אם יהיה יום בשנה שיהיה לו את מעלת יוה"כ האם יכול להיכנס בו, דלפי הצד הראשון אסור לו ליכנס דהיתר הוא רק ביום י' בתשרי, משא"כ לצד השני כיון שיש מעלת הקירבה ביום אחר, מותר לו ליכנס, ויבואר לקמן.

מחלוקת רש"י והמדרש [בביהגרא] אם אהרן היה נכנס בכל עת

וידועים דבריו הנפלאים של אדוננו הגר"א [והביאו החיי אדם בספרו בהלכות אבלות בקונטרס מצבת משה לע"ג נב], ודבריו שם בנויים לתלפיות בששה קושיות בסדר הפסוקים, ומייסד שם הגר"א [ומקורו בדברי המדרש] דאהרן היה לו דין מיוחד, והיה יכול להכנס לפני ולפנים בכל עת ובכל שעה אם עשה כסדר האמור בפרשה, ולא דוקא ביוה"כ. והדברים נפלאים ומתוקים וא"א לפורטם כי רבים הם. ובמשך חכמה [טז ג] ביאר את דברי הגר"א ע"פ הספורנו, דכל אותם ארבעים שנה היה הענן שורה על המשכן כמ"ש 'כי ענן ה' על המשכן יומם' דכל אותם ארבעים שנה היה המשכן בבחינת יוה"כ שכתוב בו 'כי בענן אראה על הכפורת', ועל כן יכל אהרן ליכנס בכל עת. ולדבריו נמצא, דהחסרון ליכנס בשאר ימים כיון דהוי כביאה ריקנית כיון שאין הקב"ה נמצא בקה"ק בענן, ואם באמת ימצא זמן שיהיה הקב"ה שרוי שם ותהיה זו עבודה בקרבת ה' כמו ביוה"כ, אף שאינו יוה"כ על פי ימי השנה, מותר לאהרן להיכנס לפני ולפנים.

קושיות רבות מתיישבות ע"פ דרכו של הגר"א, ונביא אחת מהם. בברכת פרץ [הסטייפלר] מביא קושיית השאגת אריה [ענא] דלמאי בעי קרא שאם החסיר בקטורת של פנים אחת מכל סימניה חייב מיתה, תיפוק ליה שאם החסיר בקטורת נמצא דהבעיר אש שלא לצורך

וחייב מיתה על ההבערה, וביאר הברכ"פ, דלדברי הגר"א לא קשיא כיון שאיירי על כניסתו של אהרן בשאר ימות השנה ששם אין איסור הבערה, וע"ז נאמר הלאו של חיסרון הקטורת [וכ"כ הגר"מ זעמבא, הובא בורע אברהם מה' סק"ה].

אמנם רש"י לא ס"ל כהגר"א, שהרי על הפסוק 'יעש כאשר צוה ה' את משה' [טז לד'] כתב רש"י 'כשהגיע יוה"כ עשה כסדר הזה', דלשיטת הגר"א ודעימיה, הפירוש כפשוטו, דעשה כן מיד ולא המתין עד יוה"כ אלא נכנס מיד לקה"ק ע"פ הסדר שנצטווה לעשות, אבל רש"י דנדחק לבאר הפסוק דאיירי ביוה"כ דוקא, והוציא את הפסוק מפשוטו, ע"כ דלא ס"ל כהגר"א.

מחלוקתם תליא בחקירה מהי עבודת יוה"כ

ונראה דשורש מחלוקתם תליא בחקירה לעיל, דלרש"י יש שני תנאים להתיר כניסה לקה"ק, יש תנאי אחד של זמן בשנה והיינו ביוה"כ ויש תנאי נוסף של עבודה והכנה הנצרכת לכניסה, ולכן לרש"י א"א להיכנס בעבודה בלבד ללא התנאי של זמן בשנה שהוא יוה"כ, משא"כ לשיטת הגר"א אין דין ביוה"כ מדין זמן, אלא יש דין שהעבודה תהיה במעלתה כמו עבודת יוה"כ ולא בעינן לעיצומו של יום, ולכן גם יכול להכנס אף בזמנים אחרים שבהם ענן ה' חופף על הקודש, וזמן זה היה כל אותם ארבעים שנה שהיו במדבר.

נמצינו למדים לדברי הגר"א, דפרשת 'אחרי מות' אינה פרשת זמני המועדים, אלא מדברת כלפי רק כלפי ההכנות והדרגות שצריך להיות הכה"ג בשעת כניסתו לקה"ק, ובוה אתי שפיר מה שהובאו פרשיות תזריע מצורע לפני פרשת 'אחרי', דפרשיות אלו מדברות על דרגות הטהרה והיאך מטהרים כדי להכנס לכל מקום עד לקה"ק, דהרי כל הטמאים נשלחים מחוץ למחנה וכל אחד צריך לעבור תהליך של התקרבות נוספת כדי לה וכמאמר המשנה בריש כלים [פ"א ו-ט] עשר קדושות הם - אר"י, לפני מן החומה, הר הבית... קדש הקדשים' והיינו שכל קדושה מצריכה הכנה והתקדשות מעליא יותר מחברתה, ולפי הגר"א אתי שפיר שהתחילו הפרשיות הקודמות במצורע ובזב וטמא שמשלתחים חוץ ל' א' ב' או ג' מחנות ותהליך טהרתם, ועד שבפרשה זו מובא תהליך הטהרה המכשירה ליכנס לקה"ק [משא"כ לשיטת רש"י דלא ההכשרה לבדה מתירה אלא גם הזמן].

דיוק נפלא מתפילת גשם

ויש להוסיף כאן דיוק נפלא, דבתפילת גשם' בשמיני עצרת אומרים 'זכור פקיד שתית [אהרן הכהן] טובל חמש טבילות במים [ה' טבילות דיוה"כ] צועה ומרחיץ כפיו בקידוש מים [קידוש יו"ר] קורא ומזה טהרת מים [שבע ההזאות שקודם יוה"כ] רוחק מעם פחו כמים [שהרחיקוהו מביתו ללשכת פלהדרין]. ע"כ לשון הפייט.

ותימה מדוע לא נאמר כסידרו, שבתחילה נאמרו כאן הטבילות והקידושים שעושה הכה"ג ביוה"כ ורק אח"כ הובא מצות הפרשה מביתו וההזאות שבעת הימים, ולכאור' הסדר להיפך שבתחילה הפרישוהו קודם יוה"כ ורק אח"כ ביוה"כ נעשו הטבילות וההזאות [ובכל הבתים שבתפילת גשם כולם בנויים על פי סדר האירועים].

אמנם לדברי הגר"א לעיל אתי שפיר, כיון שאהרן נכנס מיד לקה"ק ועוד קודם יוה"כ, וכניסה זו לא היתה צריכה לשבעת ימי פרישה שהם בפשטות דין פרישה לפני יום כיפור, א"כ נמצא דסדר הדברים היה, שלאחר שנצטווה אהרן נכנס מיד לקדש הקדשים ואז נעשו הטבילות והקידושים, ורק כשהגיע יוה"כ הראשון רק אז הורחק מביתו לראשונה והיו עליו שבעת ימים, וא"כ נמצא דבתפילת גשם נאמרה על הסדר ממש כרצף האירועים. והדברים נפלאים. [ובחידושי הגר"מ זעמבא הנ"ל וברש"י יומא ב: פשיטא להו דגם בשאר ימות היה פרישת שבעה, ולכאור' תליא במקור דין הפרישה דנחלקו בזה ריו"ה ור"ל בריש יומא].

קרבן אורה - הדף היומי
עוזרים לכם לסיים את הש"ס!
 יש לך שאלה על הדף? חוסר בהירות?
 סתם מתקשה בקטע גמרא?
יש מי שיעזור!
 המוקד הטלפוני לשאלות על הדף היומי
04-6641505

ניתן לקבל את העלון ישירות למייל
 נא לפנות לכתובת: kerenora456@gmail.com

מעשה רב המשך מעמוד קודם

אמר לו יהודי, להיפך, אילו הייתי יודע קרוא וכתוב, הייתי עד היום שמש בבית כנסת בעיירה קטנה... צריכים אנו להאמין שהקב"ה עושה הכל לטובתנו. לעתים אין אנו יכולים להבחין בטובה שתצמח מאירוע שאירע על פניו נראה שרעה גדולה באה עלינו. אך בסופו של דבר מתברר שוב ושוב שכל דעביד רחמנא לטב עביד. אך אנו, בעיני הבשר שלנו, איננו מסוגלים לראות למרחוק.

[מתוך הספר 'מפיק מרגליות']

לאט לאט גילה היהודי שיש לו כישורי מסחר נדירים. גייס עובדים, פתח חנויות, וגדל האיש הנוף וגדול, עד שבסופו של דבר היה לאחד מספקי העצים הגדולים במדינה. יום אחד, כאשר ישב אצל מנהל הבנק, פנה אליו הלה ואמר, שמעני ידידי, יש לך סך רב המופקד בבנק. יש לי עבורך הצעה מעניינת להשקעה. הגיש לו עלון הסברה ואמר, קרא בבקשה את עיקרי הדברים וחוזה דעתך. אמר היהודי, צר לי, אבל אינני יודע לקרוא. נדהם מנהל הבנק וקרא, אם בלי דיעת הקריאה הגעת עד הלום, לו ידעת קרוא וכתוב היית ודאי אחד משועי ארץ!